

Nr 253.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Medicinalstyrelsen: Beredskapsorganisation för budgetåret 1940/41; given Stockholms slott den 7 maj 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 maj 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anför:

I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkten 82) har Kungl. Maj:t på min hemställdan föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition, som kunde varda riksdagen förelagd, till Medicinalstyrelsen: Beredskapsorganisation för budgetåret 1940/41 beräkna ett förslagsanslag av 85,000 kronor.

Jag torde nu få upptaga denna fråga till slutlig behandling.

Bihang till riksdagens protokoll 1940. 1 saml. Nr 253.

Till ifrågavarande ändamål har å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 85,000 kronor. Anslaget avser att täcka personalkostnaderna under en tid av högst tio månader, räknat från och med den 1 september 1939, för dels en inom styrelsen anordnad särskild avdelning för beredskapsärenden, dels en under styrelsen sorterande sakkunnig nämnd med uppgift att biträda styrelsen vid utredning och handläggning av ärenden rörande rikets försörjning med läkemedel och sjukvårdsmateriel, den s. k. materielnämnden, dels ock viss förstärkning av styrelsens kameralbyrå, sammanhängande med den ökade beredskapen. Anslagets avsedda disposition framgår närmare av följande tablå:

1) Arvode åt särskild föredragande, <i>högst</i>	kronor	3,800
2) Arvoden åt två läkarassistenter och en apotekarassistent ..	»	24,000
3) Arvode till en sekreterare, <i>högst</i>	»	4,200
4) Arvode till ett kanslibitråde, <i>högst</i>	»	1,750
5) Arvoden för tillfälligt biträde av läkare, sjuksköterskor m. fl., <i>högst</i>	»	10,000
6) Arvoden och ersättningar enligt brev den 6 oktober 1939 till sakkunniga och experter rörande rikets försörjning med läkemedel och sjukvårdsmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	7,000
7) Arvoden och ersättningar till sekreterarbiträden m. m. åt de sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	18,000
8) Arvoden till skrivbiträden, <i>förslagsvis</i>	»	10,250
9) Förstärkning av kameralbyråns personal, <i>högst</i>	»	6,000

Summa kronor 85,000

På framställning av medicinalstyrelsen har Kungl. Maj:t för tiden 1 januari—1 juli 1940 förordnat särskild chef för styrelsens beredskapsavdelning, vilken avdelning dessförinnan sorterat under chefen för styrelsens lasarettbyrå. Chefen för beredskapsavdelningen äger för uppdragets fullgörande uppbära arvode med 18 kronor för dag jämte ersättning för mistade löneförmåner, att utgå från förevarande anslag.

I skrivelse den 13 februari 1940 har medicinalstyrelsen anmält, att belastningen å anslaget för tiden 1 september—31 december 1939 uppgått till 41,646 kronor. Styrelsen har tillika lämnat en redogörelse för den personal, som den 1 januari 1940 var anställd å beredskapsavdelningen och hos materielnämnden samt för de löneförmåner, som personalen ägde åtnjuta. Därefter har Kungl. Maj:t, på särskild framställning av medicinalstyrelsen, genom beslut den 3 maj 1940 medgivit, att ifrågavarande anslag må överskridas med ett belopp av högst 51,500 kronor.

I skrivelse den 16 april 1940 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anslag för beredskapsorganisationen under nästa budgetår.

Styrelsen har därvid till en början framhållit, att beredskapsavdelningens arbete intill den 1 juli 1940 torde ha fortskridit så långt, att en minskning av personalen kunde anses motiverad. Förutsättningen därför vore dock, att fred rådde och att ramen för den uppgjorda sjukvårdsorganisationen bibehölls. Skulle på grund av utökning av vårt försvar även en

utökning av sjukhusens beredskap bli påkallad eller situationen i övrigt tillspetsas, stege behovet av personal vid avdelningen. Skulle fredliga förhållanden utomlands inträda, syntes avdelningen dock bära äga bestånd. Att nu ange det arbete, som då komme att påvåla avdelningen vore likväl omöjligt. Den i det följande föreslagna personalorganisationen måste emellertid betraktas som ett minimum. Omöjligheten att kalkylera med någorlunda säkra faktorer gjorde det också nödvändigt att upptaga en post för oförutsedda utgifter m. m.

Med dessa utgångspunkter och med tillämpning av de arvoden, som utgått under innevarande budgetår, har styrelsen beräknat lönekostnaden för beredskapsavdelningen under nästa budgetår enligt följande sammanställning:

En extra byråchef (högst halvtid) à kronor 9 för dag	kronor 3,285	
Ersättning till denne för mistade löneförmåner såsom överläkare, cirka	» 14,000	kronor 17,285
En läkarassistent (halvtid) à kronor 400 för månad	»	4,800
En läkarassistent, dito, intill den 1 november 1940	»	2,400
En apotekarassistent à kronor 800 för månad	»	9,600
En extra föredragande, jurist, à kronor 600 för månad	»	7,200
Två sjuksköterskor à respektive kronor 450 och 500 för månad	»	11,400
En sjukgymnast (å övergångsstat) à kronor 250 för månad	»	3,000
Ett första skrivbiträde, cirka	»	3,000
Extra skrivbiträden	»	12,000
En extra expeditionsvakt	»	2,615
Tillfällig personal, oförutsedda utgifter m. m.	»	6,700
		<hr/>
	Summa kronor	80,000

Styrelsen tillägger, att denna sammanställning i förhållande till innevarande budgetår innebure en minskning av personalen med en extra föredragande (läkare), en à två läkarassistenter, tre sjuksköterskor, fyra till sju skrivbiträden och en sjukgymnast.

Beträffande materielnämnden anser styrelsen likaledes en viss reduktion av personalen möjlig efter den 1 juli 1940. Styrelsen räknar därjämte med att personalen, sedan erforderliga materialinköp verkställt, skall kunna entledigas i skilda etapper, varvid särskilt två tidsperioder urskiljas, benämnda krisorganisationen och fredsorganisationen. Under krisorganisationen, omfattande tiden juli—oktober 1940, beräknas antalet sammanträden med nämnden uppgå till två per månad samt kostnaden för ledamöternas och experternas arvoden till 500 kronor för månad eller alltså tillhopa 2,000 kronor.

Kostnaden för kanslipersonalen under samma tid uppskattas sålunda:

1 huvudsekreterare (halvtid under 4 månader)	kronor 2,750
1 biträdande sekreterare (heltid under 4 månader)	» 3,250
1 amanuens (heltid under 5 månader)	» 2,070
2 amanuenser (vardera heltid under 2 månader)	» 1,800
2 skrivbiträden (vardera heltid under 3 månader)	» 1,200
	<hr/>
	Summa kronor 11,070

Under fredsorganisationen, omfattande tiden november 1940—juni 1941, beräknas endast ett sammanträde i månaden bliva erforderligt. Kostnaden för ledamöterna och experternas arvoden uppskattas med ledning härav till 1,500 kronor för hela denna tid. Utgifterna för kanslipersonalen beräknas för samma tid till 3,000 kronor, därav 1,360 kronor för en extra föredragande, 1,800 kronor för en amanuens på halvtid och 840 kronor för ett skrivbiträde på halvtid.

För oförutsedda utgifter äskas härjämte 3,500 kronor. Sammanlagda kostnaderna för materielnämnden under nästa budgetår uppskattar styrelsen i enlighet härmed till (2,000 + 11,070 + 1,500 + 3,000 + 3,500) 21,070 kronor.

I fråga om behovet av fortsatt förstärkning å kameralbyrån yttrar styrelsen härefter:

De extra arbetskrafter, som styrelsens kameralbyrå tillerkändes av 1939 års urtima riksdag, omfattande en extra amanuens och ett extra skrivbiträde, hade under innevarande budgetår visat sig synnerligen av behovet påkallade. Emellertid hade kamrerarens arbetsbörda ökat i mycket stor utsträckning. Den hjälp, som stode honom till buds vid det kamerala granskningsarbetet, vore icke så kvalificerad, att han kunde bliva befriad från någon del av sitt eget ansvarsfyllda granskningsarbete. Den ökning i arbete, som betingades av beredskapsavdelningens och materielnämndens verksamhet, fölle därför mycket tungt å kamreraren. Även när nämnda verksamhet minskade i omfattning, bleve kameralbyråns arbetsbörda mycket stor, eftersom byrån under de senare åren erhållit ett avsevärt tillskott av nya grupper ärenden, exempelvis de, som avsåge statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård, skyddsläkemedel samt inrättande och drift av barnavdelningar vid lasarett och av förlossningsanstalter. Vidare hade författningarna om statsbidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos och epidemisjukhus ändrats så, att granskningen av ansökningarna kommit att taga avsevärt längre tid än förut och kräva kvalificerad personal. De å kameralbyrån granskade räkningarna hade sedan år 1929 ökat till antalet så avsevärt, att de år 1939 utgjorde mera än fyra och en halv gånger så många som antalet år 1929 (31,029 mot 6,795).

Styrelsen ville därför föreslå, att den extra amanuens på halvtid, som sedan ett par år tillbaka tjänstgjorde å kameralbyrån, ersattes med en biträdande kamrerare i lönegraden Eo 24. Genom en sådan löneplacering skulle styrelsen även erhålla garanti mot alltför täta ombyten å tjänsten. Därjämte skulle vikarie alltid finnas att tillgå vid förfall för kamreraren, vilket vore av stor betydelse för kontinuiteten i det kamerala granskningsarbetet. Kamrerarens allt större ansvar borde även berättiga honom att uppflyttas i lönegraden A 26, varom styrelsen hemställt i skrivelse den 29 juli 1939. Hans lön skulle därigenom komma att ökas med i runt tal 1,000 kronor. Föredragningskyldighet komme då även att åläggas honom.

Under åberopande härav har styrelsen hemställt, att kamreraretjänsten måtte uppflyttas i 26:e lönegraden samt att kameralbyråns personal under nästa budgetår måtte förstärkas med en biträdande kamrerare i lönegraden Eo 24, en extra amanuens i lönegraden Ex 15 och ett extra skrivbiträde i lönegraden Ex 2, allt till en i runt tal beräknad kostnad av 17,500 kronor. Då härifrån skulle avgå arvode för en extra halvtidsamanuens med cirka 2,500 kronor, skulle alltså merkostnaden för kameralbyrån begränsas till 15,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts har medicinalstyrelsen beräknat medelsbehovet för medicinalstyrelsens beredskapsorganisation under budgetåret 1940/41 till (80,000 + 21,070 + 15,000) 116,070 kronor.

I ärendet har *statskontoret* den 27 april 1940 avgivit utlåtande. *Statskontoret* har därvid yttrat huvudsakligen följande:

Vad först angår medicinalstyrelsens förslag till personalstat för styrelsens beredskapsavdelning för budgetåret 1940/41, får *statskontoret* uttala, att ämbetsverket icke kan ingå i bedömande av omfattningen av den förordade personalorganisationen. Med avseende å styrelsens uppskattning av utgifterna för löner åt befattningshavarna har *statskontoret* intet annat att erinra, än *dels* att kostnaderna för avlönande intill den 1 november 1940 av en läkarassistent med arvode för halvtidstjänstgöring å 400 kronor i månaden, vilken kostnad angivits till 2,400 kronor, synes vara felberäknad och rätteligen bör utgöra 1,600 kronor, *dels ock* att det för tillfällig personal, oförutsedda utgifter m. m. avsedda beloppet, 6,700 kronor, förefaller väl högt.

Vad härefter beträffar den till styrelsen anknutna materielnämnden har *statskontoret*, som ej ingått i prövning av frågan om personalens storlek, uppmärksammat, att styrelsen uppfört skrivbiträdenas arvoden med 200 kronor i månaden. Då inom statsförvaltningen tillfälliga skrivbiträden i allmänhet icke avlönas med mer än 175 kronor i månaden, torde det av styrelsen för ifrågavarande ändamål beräknade beloppet kunna i motsvarande grad nedsättas. I övrigt har vad styrelsen föreslagit rörande personalens löner icke givit *statskontoret* anledning till annan erinran, än att för oförutsedda behov av arbetskraft m. m. läser kunna avses ett något mindre belopp än det av styrelsen förordade, 3,500 kronor.

Vidkommande styrelsens kameralbyrå får *statskontoret* framhålla, att, då frågan om kamrerarens lönegradsplacering synes böra upptagas till prövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga, Kungl. Maj:t icke läser vilja i förevarande sammanhang fatta ståndpunkt till berörda förslag. Vad angår styrelsens hemställan om anvisande av medel för anställande av en biträdande kamrerare, vill *statskontoret* erinra, att styrelsen i sin anslagsframställning den 31 augusti 1939 beträffande budgetåret 1940/41 föreslog inrättandet å kameralbyrån av en befattning såsom extra-ordinarie revisor i 21:a lönegraden. Departementschefen bragte med anledning härav i erinran, att under det av 1939 års urtima riksdag å tilläggsstat I för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget till beredskapsorganisation inom medicinalstyrelsen beräknats medel till förstärkning av kameralbyråns arbetskrafter med en heltidsamanuens och ett skrivbiträde. Departementschefen uttalade även, att en motsvarande anordning syntes få vidtagas även för nästa budgetår och att på denna grund med anställande av ytterligare arbetskraft å byrån borde något anstå. Med hänsyn till vad som sålunda förekommit anser sig *statskontoret* böra avstyrka bifall till styrelsens förevarande förslag om inrättande av en tjänst såsom biträdande kamrerare. Däremot har ämbetsverket intet att invända mot att medel även under nästa budgetår beräknas för en extra amanuens och ett extra skrivbiträde.

För den händelse Kungl. Maj:t skulle ansluta sig till vad *statskontoret* förordat i fråga om kameralbyråns personal, möjliggöres en minskning av det av medicinalstyrelsen uppskattade anslagsbehovet till beredskapsorganisationen under nästa budgetår — 116,070 kronor — med cirka 7,300 kronor. Då vidare, såsom förut anförts, arvodet till en läkarassistent å beredskapsavdelningen uppförts med för högt belopp samt för avlönande av skrivbiträden ävensom tillfällig personal å beredskapsavdelningen och i materiel-

nämnden m. m. lärar böra avses något lägre belopp än som av styrelsen föreslagits, anser statskontoret, att anslaget bör uppföras med högst 105,000 kronor.

Departements-
chefen.

På sätt medicinalstyrelsen framhållit torde man få räkna med att den särskilda beredskapsorganisation, som under innevarande budgetår tillskapats inom medicinalstyrelsen, måste bibehållas under nästa budgetår, om och vissa begränsningar av personaluppsättningen synas möjliga och böra vidtagas. Vad medicinalstyrelsen i sådant hänseende föreslagit förefaller mig i nuvarande läge i stort sett rimligt och godtagbart. I anslutning till vad statskontoret anfört lärar dock en reducering kunna ske av de för beredskapsavdelningen och materielnämnden beräknade beloppen, förslagsvis med respektive 2,000 och 1,070 kronor, varigenom desamma skulle komma att uppgå till respektive 78,000 kronor för beredskapsavdelningen och 20,000 kronor för materielnämnden.

Frågan om kameralbyråns förstärkning med en kvalificerad arbetskraft var, såsom statskontoret erinrat, föremål för prövning i samband med behandlingen av styrelsens ordinarie anslagsäskande för nästa budgetår. Jag ställde mig då tills vidare avvaktande till styrelsens äskande på denna punkt. Den skärpning av försvarsberedskapen, som sedermera befunnits påkallad, har emellertid ytterligare aktualiserat behovet av en kvalificerad förstärkning av kameralbyråns personal. Med hänsyn härtill och till vad medicinalstyrelsen i ämnet anfört anser jag mig icke längre böra motsätta mig den av styrelsen begärda förstärkningen i förevarande hänseende. I likhet med övriga befattningshavare, vilkas anställning sammanhånga med den ökade beredskapen på detta område, bör emellertid den nye kamreraren tills vidare anställas mot visst arvode, vilket lämpligen torde kunna fastställas till 9,000 kronor för helt år räknat. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, har jag för avsikt att föreslå, att den nya befattningen får tillsättas redan under innevarande budgetår. Vad åter angår den av medicinalstyrelsen väckta frågan om uppflyttning av den ordinarie kamreraren i högre lönegrad, torde på av statskontoret angivet skäl densamma icke böra upptagas till prövning i detta sammanhang. Kostnaden för kameralbyråns förstärkning under nästa budgetår skulle med nu angivna utgångspunkter stanna vid omkring 14,000 kronor.

Slutligen vill jag erinra, att Kungl. Maj:t den 16 februari 1940 uppdragit åt två representanter för landstingsförbundet att i egenskap av sakkunniga inom medicinalstyrelsen biträda vid handläggning av ärenden rörande beredskapssjukhusens planläggning, upprättande och drift. Kungl. Maj:t föreskrev samtidigt, att ersättning till dessa skulle utgå enligt kommittékungörelsen och bestridas från femte huvudtitelns kommittéanslag. Det synes mig lämpligt, att kostnaderna för ersättning åt dessa sakkunniga, vilkas anlitan torde komma att erfordras jämväl under nästa budgetår, gäldas från anslaget till medicinalstyrelsens beredskapsorganisation. Utgifterna för ändamålet torde icke komma att överstiga 2,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle anslaget till medicinalstyrelsens beredskapsorganisation för nästa budgetår uppföras med (78,000 + 20,000 + 14,000 + 2,000) 114,000 kronor eller avrundat uppåt 115,000 kronor. Närmare bestämmelser angående anslagets användning torde få meddelas av Kungl. Maj:t, därvid jag förutsätter, att anslaget icke må av medicinalstyrelsen överskridas utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Beredskapsorganisation* för budgetåret 1940/41 under femte huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av 115,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sten-Eric Heinrici.
